

7650

6/7 dec
alh

Aan Minister van SZW

nota

OPENBAARMAKEN nota rapportage cao-afspraken 2023

TER BESLISSING

Directie

Datum
4 juli 2023

Onze referentie
2023-

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
0

Aanleiding

Jaarlijks wordt de rapportage Cao-afspraken aangeboden aan de Tweede Kamer. Bijgaand treft u de rapportage Cao-afspraken 2023 aan. De concept aanbiedingsbrief is eveneens bijgevoegd.

Geadviseerd besluit

- Ik adviseer u de aanbiedingsbrief te ondertekenen en de rapportage aan te bieden aan de Tweede Kamer.
- Graag afdoen voor 6 juli a.s., zodat de brief nog voor het zomerreces naar de Tweede Kamer kan worden gestuurd.

Kernpunten

- De jaarlijkse rapportage cao-afspraken is een feitelijk rapport waarin voor een aantal actuele onderwerpen de situatie is beschreven zoals cao-partijen die in de meest recente cao's hebben vastgelegd.
- De directie UAW doet in de rapportage Cao-afspraken 2023 verslag van zeven onderwerpen, te weten: contractloonmutatie, de onderkant van het loonebouw, bovenwettelijke aanvullingen bij ziekte, bij arbeidsongeschiktheid en bij werkloosheid, oudere werknemers, tariefafspraken zzp'ers, normale arbeidsduur en de financiële positie van cao-fondsen.
- In de aanbiedingsbrief is per onderwerp een korte toelichting gegeven. Daarbij is onder andere aandacht voor de contractloonontwikkelingen. Deze passage is afgestemd met ASEA. Daarnaast lichten we hieronder een aantal zaken uit.
- Het totale cao-onderzoek is gebaseerd op een steekproef van 108 cao's, waar 85% van alle werknemers onder een cao onder vallen. Voor hoofdstuk 2 over contractloonmutatie is het onderzoek gebaseerd op 104 cao's.
- De aanbiedingsbrief en nota zijn afgestemd met directie UAW.

Toelichting

Aantal cao's

- Op 1 januari 2023 waren 667 cao's aangemeld bij SZW. Deze cao's zijn van toepassing op 5,9 miljoen werknemers.
- Een jaar eerder ging het om 640 cao's geldend voor 5,6 miljoen werknemers.

- De 667 cao's kunnen worden uitgesplitst in 489 ondernemings-cao's en 178 bedrijfstak-cao's. Van de 178 bedrijfstak-cao's zijn 98 cao's algemeen verbindend verklaard (avv) en 80 niet.
- Onder deze 489 ondernemings-cao's vallen 640.200 werknemers. Onder de 178 bedrijfstak-cao's vallen ruim 5,2 miljoen werknemers. Dat is inclusief de 937.500 werknemers die door avv onder deze cao's vallen.
- Het cao-onderzoek wordt altijd gebaseerd op een steekproef van alleen de grootste cao's. Dat zijn bedrijfstak-cao's van toepassing op 8.000 of meer werknemers en ondernemings-cao's van toepassing op 2.000 of meer werknemers. In 2022 gaat het om 108 steekproefcao's, waaronder op 1 januari 2023 in totaal 5 miljoen werknemers vallen.
- Dit betekent dat 85% van de werknemers met een cao onder een steekproef-cao valt.
- De peildatum van het onderzoek is 1 januari 2023.

Datum
4 juli 2023

Onze referentie
2023: [REDACTED]

Ontwikkelingen in principeakkoorden

- Voor het onderzoek is ook gekeken naar 74 principeakkoorden die in 2022 zijn afgesloten. Daarin is veel aandacht voor de contractloonontwikkeling.
- Daarnaast besteden de principeakkoorden aandacht aan krapte op de arbeidsmarkt, afstand tot de arbeidsmarkt, hybride werken, klimaat en duurzaamheid, welzijn, specifieke verlofvormen en vakbonden.

Contractloonontwikkeling

- De contractloonontwikkeling bedraagt in 2022 gemiddeld 3,5% op niveaubasis en 3,1% op jaarbasis.
- Voor 2023 bedraagt de voorlopige contractloonontwikkeling gemiddeld 6% op niveaubasis en 5,1% op jaarbasis.
- Voor de contractloonontwikkeling in 2022 en 2023 is de peildatum 1 maart 2023. In de aanbiedingsbrief worden actuele cijfers met peildatum 22 juni 2023 gebruikt.
- De inflatie bedroeg in 2022 10% (CBS, CPI)¹.

Eerdere motie en toezegging

- Onderdeel van de rapportage is een onderzoek naar cao-afspraken voor zzp'ers. Dit onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de motie Gijs van Dijk (PvdA) en Van Weyenberg (D66) van 2 juli 2020 waarin de regering wordt verzocht om jaarlijks te rapporteren over sectorale minimumtarieven voor zzp'ers. In twee eerdere aanbiedingsbrieven is gerefereerd naar de motie. Omdat dit onderwerp vast onderdeel is geworden van de cao-rapportage, is dit jaar geen expliciete melding meer opgenomen in de aanbiedingsbrief.
- Op 28 april 2021 heeft de toenmalige minister van BZK mede namens uw voorganger toegezegd om de ontwikkelingen en afspraken in cao's ten aanzien van het (niet) werken op 5 mei te blijven volgen. Naar aanleiding daarvan is vorig jaar besloten dit onderwerp toe te voegen aan de rapportage cao-afspraken. Toen is dit eenmalig uitgelicht in de aanbiedingsbrief. Dit jaar is dat niet gedaan.

¹ Volgens de methode die CBS hanteerde tot 30 juni 2023. Op die datum stapt het CBS over op een nieuwe methode, die een beter beeld geeft van de feitelijk door consumenten ondervonden prijsstijging van energie. Zie voor meer informatie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2023/09/cbs-introduceert-nieuwe-meetmethode-energieprijzen>.

Tariefafspraken voor zzp'ers

- In negen cao's staat een afspraak over (of richtlijnen voor) tarieven voor zzp'ers.
- Een cao-afpraak kan een concrete afspraak betreffen over het minimumtarief van zzp'ers, maar kan ook een voornemen betreffen om (nadere) afspraken te maken over minimumtarieven voor zzp'ers in de cao.
- Naast de vijf cao-afspraken over tarieven voor zzp'ers waarover in de vorige rapportage ("Cao-afspraken 2021") is gerapporteerd, te weten de bedrijfstakcao's Architectenbureaus, NAPK Muziekensembles, Nederlandse Poppodia en Festivals en Toneel en Dans, zijn er vier nieuwe afspraken bijgekomen, namelijk in de bedrijfstakcao's Grondstoffen Energie en Omgeving (GEO), Kunsteducatie, Nederlandse Podia en Veiligheidsdomein.

Datum
4 juli 2023

Onze referentie
2023 [REDACTED]

Afspraken over (niet) werken op 5 mei

- In de 108 onderzochte cao's staat het volgende over 5 mei:
 - In 93 cao's zijn afspraken gemaakt over 5 mei.
 - In 26 van de 93 cao's met afspraken over 5 mei hebben werknemers elk jaar op 5 mei een vrije dag.
 - In 67 cao's is vastgelegd dat werknemers in lustrumjaren, dus elke 5 jaar, recht hebben op een betaalde vrije dag op 5 mei.
 - In 10 cao's is 5 mei niet als nationale feestdag opgenomen en is niets vermeld over vrij zijn op deze dag.
 - In 5 cao's hebben cao-partijen afspraken gemaakt over de optie om al dan niet vrij te zijn op 5 mei.
- Ten opzichte van 2021 is in drie cao's een afspraak opgenomen waarin werknemers elk jaar op 5 mei vrij krijgen. Verder is in vier andere cao's een afspraak opgenomen waarin werknemers tijdens lustrum jaren vrij krijgen op 5 mei. In 2021 hadden deze zeven cao's "geen vrij op 5 mei" in de cao opgenomen of was het een optie om 5 mei vrij te nemen in ruil voor een vakantie- of feestdag.

Wijzigingen ten opzichte van eerdere rapportages

- Ten opzichte van de vorige rapportage is in deze rapportage een aantal wijzigingen aangebracht.
- De steekproef is uitgebreid met twaalf ondernemingscao's, zodat deze beter zijn vertegenwoordigd. De gehanteerde ondergrens van 2.500 werknemers is daartoe verlaagd naar 2.000 werknemers.
- De naam van de cao-rapportage is gewijzigd naar cao-rapportage 2023, in plaats van cao-rapportage 2022. Reden daarvoor is o.a. dat de publicatiedatum in 2023 ligt, de peildatum van het onderzoek is gewijzigd van 31 december 2022 naar 1 januari 2023 en de meeste onderzochte cao's een looptijd hebben in (heel) 2023. Hoewel het in de naamgeving lijkt alsof er een jaar wordt overgeslagen, is dit dus niet het geval.